

Protokoll 9/2020

fört vid Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 22 oktober 2020 kl. 18:00-19:15,
Cronqvistsalen

Ledamöter

Bo Arkelsten (M) Ordförande
Jennyfer Redin (M)
Ann-Margrete Nilsson (M)
Per Hallberg (M)
Norma Aranda de Gutiérrez (S)
Özlem Körhan (V)
Busra Kocaturk (M) §§1-19 ersätter Jessica Larsson (SD)
Fatima Nur (L)
peter dannqvist (MP)
Carina Franke (KD)
Peter Engberg (S) ersätter Lisa Carlsson (S)
Mario Chahrestan (S)
Mohibul Ezdani Khan (V)

Ersättare

Elisabeth Bäckström (M) §§1-19
Louise Ajnesjö (M) §§1-19
Anders Sätterberg (M) §§1-19
Åsa Öckerman (MP) §§1-19
Frida Magnusson (C) §§1-19
Shuta Bari (S) §§1-19
Alexander Peterson (S) §§1-19
Kajsa Hjortstam (V) §§1-19
Angelo Tapia (FI) §§1-19

Övriga närvarande

Malin Lejonqvist Nämndsekreterare
Susanna Halldin Olsson Stadsdelsdirektör
Eva Frykler Avdelningschef §§1-19
Birgitta Thulén Avdelningschef §§1-19
Andrea Hormazabal Avdelningschef §§1-19
Pirjo Dahlgren Jespersson Avdelningschef §§1-19
Fredrik Skoglund Avdelningschef §§1-19
Paramjit Singh Tjänsteman §§1-19
Magnus Bergkvist Tjänsteman §§1-19
Zekiye Güler Thompson Facklig §§1-19
Daniel Roxström Facklig §§1-19
Catharina Christiansson Facklig §§1-19

Justerare

Bo Arkelsten (M), Peter Engberg (S)

Datum för justering	2020-10-26
Paragraf	§§1-22
Sekreterare	Malin Lejonqvist

Med anledning av spridningen av Covid-19 och Folkhälsomyndighetens rekommendationer att undvika större folksamlingar, minska sociala kontakter och hålla avstånd till varandra har ordförande i Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd Bo Arkelsten (M) beslutat att sammanträdet den 22 oktober 2020 ska hållas inom stängda dörrar.

§ 1 Mötets öppnande

Sammanfattning av ärendet

Ordförande Bo Arkelsten (M) öppnar dagens sammanträde och hälsar samtliga välkomna.

§ 2
Godkännande av dagordning

Sammanfattning av ärendet
Dagordningen godkänns.

§ 3

Utseende av justerare och tid för justering

Sammanfattning av ärendet

Ordförande Bo Arkelsten (M) och Peter Engberg (S) kommer att justera dagens protokoll den 26 oktober 2020 kl 12.00.

Sofia Eriksson, stadsplanerare och teamledare för Hässelby Vällingby på stadsbyggnadskontoret berättar om pågående och planerade byggprojekt i Hässelby Vällingby och svarar på frågor.

Medborgarförslag

§ 4

Medborgarförslag om cykelparken i Starboparken inom Nälsta.

HV 2020/648

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

I inkommet medborgarförslag framförs önskemål om att cykelparken, även kallad ”Nälsta bike park”, som ligger i Starboparken ska få vara kvar. Skribenten menar att platsen fyller en central funktion för många barn och ungdomar. Skribenten önskar att stadsdelsnämnden ska beakta detta vid en eventuell upprustning av Starboparken. Om det inte är möjligt att behålla cykelparken på nuvarande plats är förhoppningen att en liknande cykelpark anläggs i närområdet.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 338159 (Godkänd - R 3) Medborgarförslag om cykelparken i Starboparken inom Nälsta.
- HV 2020/648-3 medborgarförslag angående cykelparken i Nälsta, nämndversion

§ 5**Medborgarförslag om utomhusmiljön vid parkleken Starbo i Nälsta.**

HV 2020/664

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

I inkommet medborgarförslag framförs önskemål om upprustning av utomhusmiljön vid parkleken Starbo i Nälsta. Skribenten anser att det i en sådan fantastisk stor och fin park bör finnas en rejäl lekställning eller klätterställning. Skribenten föreslår därför att de gamla och slitna lekredskapen byts ut för att skapa en ännu mer attraktiv parklek.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 338157 (Godkänd - R 2) Medborgarförslag om utomhusmiljön vid parkleken Starbo i Nälsta.
- HV 2020/664-3 Medborgarförslag om lekytor på parkleken Starbo, nämndversion

Beslutsärenden

§ 6

Månadsuppföljning med prognos september 2020

HV 2020/757

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd beslutar att godkänna månadsuppföljning september 2020.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen prognostiserar sammanlagt ett överskott om 36,0 mnkr efter åtgärder och resultatdispositioner. Förvaltningen redovisar ett bättre resultat i jämförelse med tertialrapport 2. Detta beror på en förbättring inom stöd och service samt att medel för generalschablon måste läggas ut i driften då medlen måste användas inom tre år.

Särskilda uttalanden

Ledamot Mario Chahrestan med fler (S) lämnade följande särskilda uttalande:

"Det grundläggande felet med den borgerliga majoritetens budget är att högerpartierna prioriterar skattesänkningar före skola, förskola, kultur och fritidsverksamhet, socialtjänst samt omsorg om äldre och funktionshindrade. På grund härav tvingas stadens förvaltningar till drastiska neddragningar i välfärden. Detta framgår också i de månads- och tertialrapporter, som redovisas i Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

De osäkra anställningsformerna samt bristen på personalutbildning, läkarvård och skyddsutrustning har medfört att många äldre på äldreboenden och äldre efter kontakt med hemtjänsten i onödan avlidit under den pågående pandemin.

Bostadssegregationen, den dåliga yrkesutbildningen, otillräckliga fritidsverksamheten och överbelastade socialtjänsten har medfört att många unga män dragits in i kriminalitet och en del av dem har dött eller skadats av våldsdåd inom ungdomsgängen. Detta har bidragit till att många medborgare känner sig osäkra och rädda för att bli utsatta för brott.

I månadsrapporten för september framgår att besparingar har genomförts inom individ- och familjeomsorgen. Man har inte längre råd att placera barn och ungdomar på SIS-hem, HVB-hem eller jourhem i samma utsträckning som tidigare. Pengar har också sparats på stödboenden och familjehem. Detta kommer sannolikt att medföra att de sociala problemen ökar och att de kriminella ungdomsgängen blir ett större problem än nu.

Också inom verksamheten med stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiseras ett överskott. Beror det endast på att viss verksamhet varit stängd under pandemin eller har också kvalitetsförsämringar därutöver genomförts?

Vi ställer oss också frågande till de egendomliga redovisningsprinciperna, som medför att det prognostiserade överskottet för året är 24 mnkr den 17 september och 36 mnkr den 22 oktober!"

Ersättaryttranden

Ersättare Angelo Tapia (FI) anslöt sig till (S) särskilda uttalande.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 341706 (Godkänd - R 1) Månadsuppföljning med prognos september 2020

§ 7**Revidering av rutiner för föreningsstöd**

HV 2020/715

Beslut

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner revideringar av förvaltningens rutiner för föreningsstöd.

Sammanfattning av ärendet

Staden har tagit fram stadsövergripande riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag, de föreslagna riktlinjerna togs fram för att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar och organisationer som har en verksamhet som strider mot samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 338784 (Godkänd - R 2) Revidering av rutiner för föreningsstöd
- 338719 Rutiner föreningsstöd Hässelby-Vällingby

§ 8**Genomförandebeslut. Ersättning av och nybyggnation av 4-avdelningsförskola enligt SISAB UPP. Förskolan Renfanan, Renfanegränd 6, Vällingby**

HV 2020/220

Beslut

1. Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag.
2. Beslutet justeras omedelbart.
3. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att teckna erforderliga avtal.

Sammanfattning av ärendet

Den 16 april 2020 fattade stadsdelsnämnden inriktningsbeslut att ge förvaltningen i uppdrag att beställa förslagshandlingar och hyresoffert för projektet gällandes uppförande av en ny förskola om 4 avdelningar i kvarteret Jungfrulinet 63, Renfanegränd 6 i Vällingby med plats för 72 barn samt personal i en byggnad. Den nya förskolan byggs i ett plan av typen ”SISAB UPP” och ersätter den befintliga förskolan med 4 avdelningar fördelade på 2 byggnader som uppfördes 1973 och nu är tekniskt uttjänta. Den bedömda projektkostnaden är 29,9 Mkr. Hyra i kr/år 1,5 Mkr. Hyra per barn år 1 ca 21.100 kr. I samband med projektet tillkommer kostnader för restvärde samt rivning på ca 840.000 kr som inte kan hyresföras utan ska direkt finansieras efter rivningen.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 340242 (Godkänd - R 2) Genomförandebeslut. Ersättning av och nybyggnation av 4-avdelningsförskola enligt SISAB UPP. Kv Jungfrulinet 63, förskolan Renfanan, Renfanegränd 6, Vällingby.
- 340114 8. Karta Jungfrulinet 63 Renfanegränd 6
- 340113 8. Inplacering Renfanan 200227
- 340116 8. Renfanegränd Offert inför genomförandebeslut. 200708 rev. 200924

Remisser

§ 9

Motion om att härbärgen ska fokusera sina resurser på att hjälpa kommunens medborgare, KS 2020/711

HV 2020/613

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Peter Wallmark (SD) har till kommunfullmäktige lämnat en motion om att stadens stöd till utsatta personer i form av härbärgen uteslutande ska riktas mot de som vistas legalt i Stockholms stad. Motionären skriver att Sverigedemokraterna anser att det är fel att prioritera personer som vistas illegalt i staden och att personer som bryter mot svensk lag inte ska få ta del av inbetalda skattepengar annat än om de befinner sig i en akut situation. Vidare anser Sverigedemokraterna att Stockholms stad omedelbart ska upphöra med denna felprioritering och istället prioritera stockholmarna.

Ersättaryttranden

Ersättare Angelo Tapia (FI) lämnade följande ersättaryttrande:

" Feministiskt initiativ anser att Sverigedemokraternas motion är förkastlig och ställer sig bakom förvaltningens svar. Vi vill också understryka att det Sverigedemokraterna föreslår är ett exempel på den rasistiska politik som partiet vill bedriva där grupperns behov ska ställas emot varandra och att rättigheter villkoras. Detta illustreras genom att peka ut att de som befinner sig i staden "illegalt" inte ska få ens sina grundläggande behov tillgodosedda, om de inte befinner sig i akut sjukdom. I praktiken innebär det att Sverigedemokraterna uppmanar socialtjänsten att bryta mot lagen som stipulerar att man har det yttersta ansvaret för den som befinner sig i kommunen. Grupper som söker sig till stadens härbärgen är redan utsatta och denna skrivelse är att vidare stigmatisera och marginalisera dessa personers situation.

Sverigedemokraterna lyser dock med sin frånvaro i frågan om att papperslösa utnyttjas av företag och bolag där deras arbete genererar vinster samtidigt som de arbetar under väldigt dåliga arbetsvillkor. Partiet accepterar att privata bolag exploaterar extremt utsatta människors arbete men anser inte att de ska ha rätt till

boende och nödvändig sjukvård i vår stad.

Detta är bara ännu ett bevis för att Sverigedemokraterna är ett rasistiskt, kapitalistisk, och arbetarfientlig parti som inte heller bryr sig om arbetares arbetsvillkor."

Ledamot Mario Chahrestan med fler (S) anslöt sig till (FI):s yttrande.

Ledamot Özlem Körhan med fler (V) anslöt sig till (FI):s yttrande.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 337846 (Godkänd - R 2) Motion av Peter Wwallmark, SD, om att härbärgen ska fokusera sina resurser på att hjälpa kommunens medborgare
- HV 2020/613-1.1 Motion om att härbärgen ska fokusera sina resurser på att hjälpa kommunens medborgare

§ 10**Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relation, 2021-2025**

Remiss från kommunstyrelsen

HV 2020/640

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden fick i budget 2020 i uppdrag att revidera Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020. Förvaltningen är i stort positiv till Stockholms stads program som utgår från den regionala strategin för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län. Förvaltningen anser dock att det vore bra om programmet, som ska gälla under åren 2021-2025, omsattes till en lokal handlingsplan. En lokal handlingsplan skulle tydliggöra socialtjänstens och förskolans roll och ansvar i programmets aktiviteter där flera nämnder står som ansvariga och ge konkreta förslag på åtgärder med en tidsplan, i syfte att nå önskad effekt under programtiden.

Reservationer

Ledamot Mario Chahrestan med fler (S) reserverade sig mot beslutet enligt nedan:

"1. Förslaget till Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025 återremitteras.

2. Därutöver anføres följande

Vi vill att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld och diskriminering och som lever upp till de mänskliga rättigheterna. Vi vill göra vårt yttersta för att skapa ett Stockholm för alla. Det är positivt att i förslaget till program har fler målgrupper lyfts upp. Vi ställer oss bakom att staden ska stärka sitt arbete mot prostitution, människohandel och sexuellt våld. Genom att se beröringspunkter mellan de olika typerna av våld kan stadens arbete utvecklas och positiva synergieffekter kan uppstå.

Förslaget till program saknar några aspekter/delar som vi anser behöver tillföras för att programmet ska kunna användas ute i stadens verksamheter och inte hamna i skymundan. Därför föreslår vi att ärendet återremitteras för komplettering med följande perspektiv.

I beskrivningen av vilka olika typer av våld som omfattas av programmet under delen som rör våld i nära relationer nämns inte att merparten av de som utövar våld är män. Det är antagligen inte avsiktligt men konsekvensen blir att staden osynliggör ett grundläggande faktum.

Det är bra att stadens program följer samma struktur som den regionala strategin Operation Kvinnofrid. Målsättningarna i programmet är i stort samma mål som Operation Kvinnofrid har. Vilket vi inte har något att invända mot. Tvärtom, det är stärkande att olika nivåer i samhället och olika myndigheter arbetar för jämställdhet och utgår ifrån samma mål för att förebygga och bekämpa våldet. Det är därför problematiskt att man i utkastet till program har valt att ta bort eller byta ut viktiga begrepp utan någon förklaring. Till exempel har man valt att utesluta begreppet normkritisk i andra punkten under mål 1 trots att det lyfts i Operation Kvinnofrid. Det vedertagna begreppet normkritik har också bytts ut mot normmedvetenhet på sidan 28 när viktiga perspektiv lyfts. Begreppet normkritik används av akademi, myndigheter, Sveriges kommuner och regioner (SKR), civilsamhället och många flera. På jämställdhetsmyndighetens webbsida kan man läsa "Normkritik handlar om att sätta fokus på makt. Det innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är "normalt" och därmed oreflekterat uppfattas som önskvärt." Normmedvetenhet fångar inte upp samma aspekter som normkritik och därför bör rätt begrepp användas.

Under mål 7 saknas en viktig punkt som återfinns i Operation Kvinnofrid. Punkten handlar om stadens verksamheter ska använda sig av evidens i val av arbetsätt och metoder. Vi anser att punkten "Staden kvalitetssäkrar sina metoder och arbetsätt med stöd av forskning." ska föras in under mål 7.

I utkastet till program berörs särskilt utsatta/sårbara grupper i förbifarten. Nämnden har vid flertal tillfälle mottagit rapporter från bland annat socialinspektörerna som visar att staden inte fullföljer sitt ansvar gentemot våldsutsatta som tillhör särskilt utsatta grupper. Under rubriken programmets målgrupper behöver de sårbara

grupperna och faktorerna bakom lyftas in tydligare för att öka kunskap bland stadens personal och för att utveckla och ge rätt stöd till den som behöver det. Exempel på faktorer som gör att grupper är särskilt utsatta/sårbara är; att ha en eller funktionsnedsättningar, att vara äldre, att leva i missbruk, att vara homo- eller bisexuell, transperson eller queer och att ha utländsk bakgrund. Utöver att tydliggöra målgrupperna behöver programmet aktiviteter som redogör för vad staden avser att göra för att nå och utveckla stödet till särskilt utsatta grupper.

Vidare saknar vi bostadsfrågan i programmet trots att det är en oerhört central del i arbetet mot våld. Vi vet att många våldsutsatta stannar kvar i relationerna för att de saknar möjlighet att flytta till ett annat boende. Bostadsbristen i Stockholm måste mötas med byggande av fler hyresrätter med överkomliga hyror för att underlätta för våldsutsatta att frigöra sig från destruktiva och våldsamma relationer. Staden behöver också få fram fler genomgångsbostäder till SHIS. Beklagligt nog har majoriteten bromsat de allmännyttiga bostadsbolagens byggande av hyresrätter, Stockholmshus och genomgångsbostäder. Att adressera bostadsfrågan genom att erbjuda de som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck tillfälligt boende är inte bara förkastligt utan också anmärkningsvärt. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är brott som inte ska premieras. Stadsdelsnämnderna ska inte erbjuda våldsutövare tillfälliga boenden. Aktiviteten måste omgående strykas. Staden behöver däremot fokusera på att utveckla insatser och arbetssätt som både kan fånga upp och få framförallt unga män att sluta bruka våld både mot en partner och att köpa sex.

Fler av aktiviteterna som lyfts är alltför detaljerade vilket går stick i sträv med stadens andra program. Flertalet av aktiviteterna kan strykas till förmån för att låta nämnderna själva besluta vilka aktiviteter som är aktuella för deras verksamheter. På så sätt behöver nämnderna också tänka genom vad de behöver göra inom sina verksamhetsområden för att målen ska uppnås. Att politiken ska besluta om vilka kurser som ska spridas, vilka projekt som ska genomföras eller vilka utvärderingar som ska följas är en alltför detaljerad styrning.

Aktiviteterna och indikatorerna behöver gås genom och tydliggöras för att inte missförstånd ska ske. Till exempel står det under mål 5, under indikatorer ”Andel personer av dem som polisanmält våldet och har kontakt med RVC som fått stöd under rättsprocessen.(Stadsdelsnämnderna)” Frågan som uppstår är om det är våldsutsatta som har polisanmält som ska få stöd under

rättsprocessen eller kan det vara våldsutövare som kan få stöd under rättsprocessen från stadsdelen. På samma sätt kan frågan ställas kring aktiviteterna där det endast står att Stödcentrum och Relationsvåldscentrum ska erbjuda stöd under rättsprocessen utan att klargöra till vem. Det är oerhört viktigt att det klargörs i programmet att stödet under rättsprocessen erbjuds till våldsutsatta och inte våldsutövare.

I framtagandet av programmet har förvaltningen involverat flertal föreningar som arbetar med de här frågorna. Det är bra. Civilsamhällets kunskaper och insatser är ovärderliga i stödet till våldsutsatta och för arbetet att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld. Därför hade det varit önskvärt att civilsamhället hade fått ett större utrymme i programmet. Till exempel har kvinnojourerna under lång tid varit en kunskapsbank och pådrivande opinionsbildande för att få upp frågorna om mäns våld mot kvinnor på dagordningen. De gör också dagligen ett enormt viktigt arbete för att se till att skydda kvinnor och deras barn. Staden måste därför se till att kvinnojourerna får stabilare och mer långsiktig finansiering. Under förra mandatperioden införde vi möjligheten att skriva avtal med ideella kvinnojourer genom så kallat idéburet offentligt partnerskap (IOP). Genom att teckna flera IOP kan fler kvinnojourers framtid säkras.

I programmet saknas skrivningar som rör privata utförare inom välfärdsverksamheterna. Programmet behöver därför kompletteras så att de privata utförare som verkar inom exempelvis LSS-verksamhet, äldreomsorg och skola lyfts. Att inte involvera till exempel de fristående skolorna innebär att målsättningen om att det våldsförbyggande arbetet kommer att halta eftersom en stor del av barn och unga inte nås.

Vi saknar även skrivningar om kränkningar, hot och brott som sker via nätet. Här hade programmet stärkts av att lyfta den problematiken men också vilka möjligheter som finns när staden kan nå fler genom internet.

Med utgångspunkt i Barnkonventionen bör staden fortsätta arbeta för att utveckla familjerätten samt sätta insatser för att barn inte ska behöva lämnas till umgänge med en våldsutövande förälder. Barnets bästa måste alltid stå i centrum.

Rätt kunskap kan vara avgörande för att den som är utsatt kan få den hjälp som hen har rätt till. Det är viktigt att medel avsätts för att

implementera programmet men även för att verksamheterna ska kunna genomföra kompetenshöjande insatser.

Slutligen tror vi att programmet eventuellt kunde tjäna på att delas upp i två program. Där det ena programmet lyfter våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Medan det andra programmet fokuserar på prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation. Som programmet är upplagt nu oroar vi oss för att delarna som rör det sist nämnda kan hamna i skymundan. Frågor som rör våld i nära relationer och människohandel är olika saker även om det är mäns våld mot kvinnor som är den gemensamma nämnaren."

Reservationer

Ledamot Özlem Körhan med fler (V) reserverade sig mot beslutet enligt nedan:

"1. Att förslaget till Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025 återremitteras.

2. Därutöver anføres följande:

Vi vill att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld och diskriminering och som lever upp till de mänskliga rättigheterna. Vi vill göra vårt yttersta för att skapa ett Stockholm för alla. Det är positivt att i förslaget till program har fler målgrupper lyfts upp. Vi ställer oss bakom att staden ska stärka sitt arbete mot prostitution, människohandel och sexuellt våld. Genom att se beröringspunkter mellan de olika typerna av våld kan stadens arbete utvecklas och positiva synergieffekter kan uppstå.

Förslaget till program saknar några aspekter/delar som vi anser behöver tillföras för att programmet ska kunna användas ute i stadens verksamheter och inte hamna i skymundan. Därför föreslår vi att ärendet återremitteras för komplettering med följande perspektiv.

I beskrivningen av vilka olika typer av våld som omfattas av programmet under delen som rör våld i nära relationer nämns inte att merparten av de som utövar våld är män. Det är antagligen inte avsiktligt men konsekvensen blir att staden osynliggör ett grundläggande faktum.

Det är bra att stadens program följer samma struktur som den regionala strategin Operation Kvinnofrid. Målsättningarna i

programmet är i stort samma mål som Operation Kvinnofrid har. Vilket vi inte har något att invända mot. Tvärtom, det är stärkande att olika nivåer i samhället och olika myndigheter arbetar för jämställdhet och utgår ifrån samma mål för att förebygga och bekämpa våldet. Det är därför problematiskt att man i utkastet till program har valt att ta bort eller byta ut viktiga begrepp utan någon förklaring. Till exempel har man valt att utesluta begreppet normkritisk i andra punkten under mål 1 trots att det lyfts i Operation Kvinnofrid. Det vedertagna begreppet normkritik har också bytts ut mot normmedvetenhet på sidan 28 när viktiga perspektiv lyfts. Begreppet normkritik används av akademi, myndigheter, Sveriges kommuner och regioner (SKR), civilsamhället och många flera. På jämställdhetsmyndighetens webbsida kan man läsa ”Normkritik handlar om att sätta fokus på makt. Det innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är ”normalt” och därmed oreflekterat uppfattas som önskvärt.” Normmedvetenhet fångar inte upp samma aspekter som normkritik och därför bör rätt begrepp användas.

Under mål 7 saknas en viktig punkt som återfinns i Operation Kvinnofrid. Punkten handlar om stadens verksamheter ska använda sig av evidens i val av arbetsätt och metoder. Vi anser att punkten ”Staden kvalitetssäkrar sina metoder och arbetsätt med stöd av forskning.” ska föras in under mål 7.

I utkastet till program berörs särskilt utsatta/sårbara grupper i förbifarten. Nämnden har vid flertal tillfälle mottagit rapporter från bland annat socialinspektörerna som visar att staden inte fullföljer sitt ansvar gentemot våldsutsatta som tillhör särskilt utsatta grupper. Under rubriken programmets målgrupper behöver de sårbara grupperna och faktorerna bakom lyftas in tydligare för att öka kunskap bland stadens personal och för att utveckla och ge rätt stöd till den som behöver det. Exempel på faktorer som gör att grupper är särskilt utsatta/sårbara är; att ha en eller funktionsnedsättningar, att vara äldre, att leva i missbruk, att vara homo- eller bisexuell, transperson eller queer och att ha utländsk bakgrund. Utöver att tydliggöra målgrupperna behöver programmet aktiviteter som redogör för vad staden avser att göra för att nå och utveckla stödet till särskilt utsatta grupper.

Vidare saknar vi bostadsfrågan i programmet trots att det är en oerhört central del i arbetet mot våld. Vi vet att många våldsutsatta stannar kvar i relationerna för att de saknar möjlighet att flytta till ett annat boende. Bostadsbristen i Stockholm måste mötas med byggande av fler hyresrätter med överkomliga hyror för att underlätta för våldsutsatta att frigöra sig från destruktiva och våldsamma relationer. Staden behöver också få fram fler genomgångsbostäder till SHIS. Beklagligt nog har majoriteten

bromsat de allmännyttiga bostadsbolagens byggande av hyresrätter, Stockholms hus och genomgångsbostäder. Att adressera bostadsfrågan genom att erbjuda de som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck tillfälligt boende är inte bara förkastligt utan också anmärkningsvärt. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är brott som inte ska premieras. Stadsdelsnämnderna ska inte erbjuda våldsutövare tillfälliga boenden. Aktiviteten måste omgående strykas. Staden behöver däremot fokusera på att utveckla insatser och arbetssätt som både kan fånga upp och få framförallt unga män att sluta bruka våld både mot en partner och att köpa sex.

Fler av aktiviteterna som lyfts är alltför detaljerade vilket går stick i sträv med stadens andra program. Flertalet av aktiviteterna kan strykas till förmån för att låta nämnderna själva besluta vilka aktiviteter som är aktuella för deras verksamheter. På så sätt behöver nämnderna också tänka genom vad de behöver göra inom sina verksamhetsområden för att målen ska uppnås. Att politiken ska besluta om vilka kurser som ska spridas, vilka projekt som ska genomföras eller vilka utvärderingar som ska följas är en alltför detaljerad styrning.

Aktiviteterna och indikatorerna behöver gås genom och tydliggöras för att inte missförstånd ska ske. Till exempel står det under mål 5, under indikatorer ”Andel personer av dem som polisanmält våldet och har kontakt med RVC som fått stöd under rättsprocessen.(Stadsdelsnämnderna)” Frågan som uppstår är om det är våldsutsatta som har polisanmält som ska få stöd under rättsprocessen eller kan det vara våldsutövare som kan få stöd under rättsprocessen från stadsdelen. På samma sätt kan frågan ställas kring aktiviteterna där det endast står att Stödcentrum och Relationsvåldscentrum ska erbjuda stöd under rättsprocessen utan att klargöra till vem. Det är oerhört viktigt att det klargörs i programmet att stödet under rättsprocessen erbjuds till våldsutsatta och inte våldsutövare.

I framtagandet av programmet har förvaltningen involverat flertal föreningar som arbetar med de här frågorna. Det är bra. Civilsamhällets kunskaper och insatser är ovärderliga i stödet till våldsutsatta och för arbetet att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld. Därför hade det varit önskvärt att civilsamhället hade fått ett större utrymme i programmet. Till exempel har kvinnojourerna under lång tid varit en kunskapsbank och pådrivande opinionsbildande för att få upp frågorna om mäns våld mot kvinnor på dagordningen. De gör också dagligen ett enormt viktigt arbete för att se till att skydda kvinnor och deras barn. Staden måste därför se till att kvinnojourerna får stabilare och mer långsiktig finansiering. Under förra mandatperioden införde vi möjligheten att skriva avtal med ideella kvinnojourer genom så kallat idéburet

offentligt partnerskap (IOP). Genom att teckna flera IOP kan fler kvinnojourers framtid säkras.

I programmet saknas skrivningar som rör privata utförare inom välfärdsverksamheterna. Programmet behöver därför kompletteras så att de privata utförare som verkar inom exempelvis LSS-verksamhet, äldreomsorg och skola lyfts. Att inte involvera till exempel de fristående skolorna innebär att målsättningen om att det våldsförbyggande arbete kommer att halta eftersom en stor del av barn och unga inte nås.

Vi saknar även skrivningar om kränkningar, hot och brott som sker via nätet. Här hade programmet stärkts av att lyfta den problematiken men också vilka möjligheter som finns när staden kan nå fler genom internet.

Med utgångspunkt i Barnkonventionen bör staden fortsätta arbeta för att utveckla familjerätten samt sätta insatser för att barn inte ska behöva lämnas till umgänge med en våldsutövande förälder. Barnets bästa måste alltid stå i centrum.

Rätt kunskap kan vara avgörande för att den som är utsatt kan få den hjälp som hen har rätt till. Det är viktigt att medel avsätts för att implementera programmet men även för att verksamheterna ska kunna genomföra kompetenshöjande insatser.

Slutligen tror vi att programmet eventuellt kunde tjäna på att delas upp i två program. Där det ena programmet lyfter våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Medan det andra programmet fokuserar på prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation. Som programmet är upplagt nu oroar vi oss för att delarna som rör det sist nämnda kan hamna i skymundan. Frågor som rör våld i nära relationer och människohandel är olika saker även om det är mäns våld mot kvinnor som är den gemensamma nämnaren."

Ersättaryttranden

Ersättare Angelo Tapia (FI) ansluter sig till (S) reservation.

Propositionsordning

Ordförande Bo Arkelsten (M) med fler yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamot Mario Chahrestan med fler (S) med flera lämnade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall till detta.

Ledamot Özlem Körhan med fler (V) lämnade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall till detta.

Ordförande Bo Arkelsten (M) ställde proposition på förslagen och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 338512 Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025
- HV 2020/640-1.1 Bilaga 3 Program
- HV 2020/640-1 Remiss av Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relationer

§ 11**Remiss av Ansökan om nätkoncession , avseende
markkabel från Station Beckomberga till
kraftvärmeverket i Lövsta**

HV 2020/647

Beslut

1. Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd justerar beslutet omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Stockholm Exergi planerar att ersätta det gamla kraftvärmeverket i Hässelby samt den koleldade kraftvärmeanläggningen i Värtan med ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta (Lövstaverket). För att både försörja Lövstaverket med elenergi samt leverera ut den energi som ska produceras i form av el och värme i Lövstaverket ansöker Ellevio om att etablera en ny markförlagd 220 kV-ledning mellan kraftvärmeverket i Lövsta och stamnätsstationen i Beckomberga.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 338166 (Godkänd - R 2) Ansökan om nätkoncession, avseende markkabel från station Beckomberga till kraftvärmeverket i Lövsta.
- HV 2020/647-1.2 Ansökan om nätkoncession , avseende markkabel från Station Beckomberga till kraftvärmeverket i Lövsta

Anmälningar och rapporter

§ 12

Anmälan av medborgarförslag som inte hanteras på nämnd

HV 2020/123

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt nämndens rutiner ska alla förslag med rubriken ”medborgarförslag” anmälas till nämnd på lista, även om de inte ska tas upp för behandling på nämnd.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 13**Rapport av förskoleundersökningen 2020 för Hässelby
Vällingby kommunala förskolor**

Förskoleundersökning i Hässelby- Vällingby 2020

HV 2020/710

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner redovisningen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Det sammanfattande omdömet från vårdnadshavare med barn i kommunala förskolor i Hässelby Vällingby är detsamma 2020 som för 2019; 85 procent nöjda föräldrar. I det sammanfattande omdömet ingår nöjdhet, trygghet och rekommendation. Resultatet är en enhet lägre jämfört med stadens kommunala förskolor totalt. De olika indexområdets resultat har ökat eller ligger kvar på samma nivå som 2019. Nöjdheten avseende indexområdet ”utveckling och lärande” är fortfarande högre än staden totalt. KF indikatorn; andelen nöjda som ger betyg 4+5 på påståendet/frågan: ”Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola.” har ökat en enhet från 84 till 85. Stadens resultat är 86.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 336972 (Godkänd - R 1) Förskoleundersökningen 2020
- HV 2020/710-1 Rapport av förskoleundersökningen 2020 för Hässelby Vällingby kommunala förskolor 2020

§ 14

Anmälan av tjänstemannabeslut fattade på delegation

HV 2020/2

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsdirektören har delegation att fatta beslut i ärenden enligt delegationsordningen. Hen har också rätt att vidaredelegera beslut till tjänstepersoner. Beslut fattade på delegation enligt den här ordningen ska anmälas till stadsdelsnämnden.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 338172 (Godkänd - R 2) Anmälan av tjänstemannabeslut fattade på delegation

§ 15

Ärendelista

Inkomna ärenden registrerade under tidsperioden 2020-08-31 till 2020-09-28.

HV 2020/5

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- 338177 (Godkänd - R 2) Ärendelista
- 336617 Ärendelista 2020-08-31 till 2020-09-28

§ 16**Svar på skrivelse om hur stadsdelsförvaltningen arbetar för att motverka strukturell rasism och diskriminering**

Svar på skrivelse med frågor om hur stadsdelsförvaltningen arbetar för att motverka strukturell rasism och diskriminering.
HV 2020/540

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd tar del av förvaltningens svar på skrivelsen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Lisa Carlsson med fler (S) önskar i en skrivelse till Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd få svar på ett antal frågor angående hur förvaltningen arbetar för att motverka strukturell rasism och diskriminering samt tillvarata ungas engagemang i rättighetsfrågor. Angelo Tapia (FI) har instämt i skrivelsen genom ett ersättaryttrande. Stadsdelsförvaltningens arbete mot diskriminering och kränkande särbehandling genomsyras i stadsdelsnämndens verksamhetsplan och systematiska kvalitetsarbete. Svar redovisas mer utförligt under avsnittet synpunkter och förslag.

Ersättaryttranden

Ersättare Angelo Tapia (FI) lämnar följande ersättaryttrande:

"Feministiskt initiativ tackar för förvaltningens svar på frågor om stadsdelens arbete för att motverka strukturell rasism och diskriminering, dock anser vi att en del av svaren på frågorna är otillfredsställande.

Om den grönbå majoriteten menar allvar med att Stockholm ska vara en stad fri från rasism måste åtgärder sättas in. Sedan 2015 är Stockholms stad medlem i European Coalition of Cities against Racism (ECCAR). Ett europeiskt nätverk som samlar städer i arbetet mot rasism och diskriminering. Något som ställer krav på oss i staden att arbeta mot rasism på alla nivåer.

I svaret kan vi inte hitta konkreta exempel på insatser som gjorts gällande den strukturella rasismen och diskriminering. Om strukturell rasism och diskriminering inte specifikt adresseras av chefer och medarbetare på arbetsplatser riskerar organisationen anamma ett "färgblind" förhållningssätt vilket är ett rasistiskt förhållningssätt då färgblindhet, enligt forskning missgynnar dem som rasifieras som icke-vita och gynna dem som rasifieras som vita. Inte heller kan vi utläsa att insatser har genomförts inom fritidsverksamheten för att säkerställa eller förebygga att de

reproducerar rasistiska praktiker. Det är hög tid att den grönblå majoriteten i stadsdelen tar frågan om rasism på allvar då rasismen drabbar stadsdelens invånare varje dag. Att Hässelby-Vällingby har ett ständigt arbete för att motverka rasism och diskriminering är viktigt för att trygga alla våra invånare och det är viktigt att det arbetet sker på ett strategiskt plan."

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 17
Protokoll från Pensionärsrådets sammanträde den 12
oktober 2020

HV 2020/3

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

§ 18**Förvaltningschefens information****Sammanfattning av ärendet**

Stadsdelsdirektör Susanna Halldin Olsson lämnar följande information:

- Idag har folkhälsomyndigheten tagit bort de extra restriktionerna avseende 70+. Nu gäller de rekommendationer som finns för samtliga.
- Tyvärr har vi fått tillbaka smitta på våra vård- och omsorgsboenden. Smittan är under kontroll tack vare att en rad åtgärder snabbt satts in. Besök avråds och intagningsstopp råder.
- Gulsppans nya utegym kommer att vara klart att användas av allmänheten från i mitten av november månad.
- I veckan har förvaltningsledningen påbörjat verksamhetsplanering. Budget kommer den 11 november men redan nu kan arbetet påbörjas, med avstamp i till exempel fleråringen.
- SIG (sociala insatsgruppen) som arbetar med kriminella som vill bryta sin bana har startat igång ett anhörigstöd.
- Hässelby Vällingby har ett höstlovsprogram med aktiviteter som kommer att genomföras tillsammans med ett antal föreningar.
- Stockholmsenkäten har brutits ned på stadsdelsnivå. När analys av enkäten genomförts kommer den att redovisas för nämnden.

**§ 19
Övriga frågor****Sammanfattning av ärendet**

- Fråga från ledamot i nämnden om vilka aktiviteter som förekommer och om dessa kan utökas/förändras något, enligt önskemål från några av de boende på Skolörten. Svar från avdelningschef Eva Frykler att det i vanliga fall sker mycket aktiviteter. Det gör det nu också. Dock har vi en pandemi som pågår och restriktioner i och med denna måste beaktas, vilket gör det svårt att genomföra alla aktiviteter på samma sätt som tidigare. Fokus ligger på att ställa om istället för att ställa in aktiviteter så långt det är möjligt.

Den slutna delen av sammanträdet

§ 20

Anmälan av protokoll från social delegation

Beslut

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Protokoll nr 21-23 för år 2020, social delegation anmäls till Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd.

Propositionsordning

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 21

Borttagen på grund av sekretess

Dnr 3.3.1-03720/2020

HV 2020/567

Handlingar i ärendet

- 337868 (Godkänd - R 1) Begäran om yttrande i enskilt ärende om ej verkställt beslut
- HV 2020/567-1 Begäran om yttrande från IVO i enskilt ärende om ej verkställt beslut

§ 22
Borttagen på grund av sekretess
HV 2020/780